

НАПРЯМ 5

АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА В ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

УДК 657.631.8

Бугай Надія Олександрівна,
*к.е.н., доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЬ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Сучасна глобалізована економіка вимагає від суб'єктів господарювання не лише продуктивності та ефективності, а й повної відповідності законодавчим вимогам і регуляторним стандартам. У зв'язку з цим, комплаєнс-контроль стає невід'ємною складовою успішної діяльності сучасного бізнесу та спрямований на запобігання порушень, мінімізацію ризиків, забезпечення відкритості та прозорості в управлінні. Основними цілями комплаєнс-контролю є запобігання порушенням законодавства та зниження ризиків для компанії. Це особливо важливо в умовах постійних змін у законодавстві та високої конкуренції на ринку. Для забезпечення ефективного комплаєнс-контролю необхідно розробити та впровадити внутрішні процедури, політики та стандарти, які відповідають вимогам законодавства та внутрішнім потребам суб'єкта господарювання. Крім того, важливо підтримувати постійний моніторинг та аналіз виконання даних вимог. Одним з ключових елементів комплаєнс-контролю є внутрішній аудит, який дозволяє оцінити ефективність системи контролю, виявити можливі порушення та ризики, а також розробити рекомендації щодо їх усунення. Важлива умова, щоб внутрішній аудит проводився незалежно та об'єктивно. Також важливим елементом комплаєнс-контролю є навчання та інформування співробітників. Співробітники повинні бути ознайомлені з вимогами законодавства, а також політиками та стандартами компанії. Крім того, комплаєнс-контроль повинен бути систематичним та постійним процесом. Суб'єкт господарювання повинен постійно оновлювати свої політики та процедури, враховуючи зміни в законодавстві та внутрішніх потребах.

У комплаєнс-контролі існують деякі принципи, які варто враховувати: по-перше – це превентивність, коли контроль здійснюється до виникнення порушень; по-друге – це пропорційність, коли контроль пропорційний ризикам, з якими зіштовхується суб'єкт господарювання; по-третє – незалежність, коли контроль здійснюється незалежними відділенням або особою, які не мають конфлікту інтересів з контрольованою стороною; вчетверте – прозорість, коли контроль проводиться відкрито та прозоро, чим забезпечує довіру до самого

процесу його здійснення.

Комплаєнс-контроль складається з кількох етапів: визначення ризиків (суб'єкт господарювання повинен ідентифікувати потенційні ризики, пов'язані з його діяльністю); розробки політики та процедур (на основі визначених ризиків, суб'єкт господарювання повинен розробити політику та процедури для їх управління); реалізації контролю (контроль повинен бути систематично проведений для перевірки виконання політик та процедур); виявлення порушень (якщо контроль виявляє порушення, вони повинні бути відразу виявлені та зупинені); коригування та запобігання (після виявлення порушень, суб'єкт господарювання повинен вжити заходів для їх коригування та запобігання майбутнім порушенням) [1].

Комплаєнс-контроль має велике значення для суб'єкта господарювання з наступних причин: зменшення ризиків – це коли контроль допомагає ідентифікувати та управляти ризиками, що можуть вплинути на діяльність суб'єкта господарювання; забезпечення дотримання законодавства – це коли контроль допомагає перевіряти, чи дотримується суб'єкт господарювання вимог законодавства та регуляторних органів; збереження репутації – це коли контроль допомагає уникнути порушень, що можуть негативно вплинути на репутацію суб'єкта господарювання; покращення ефективності – це коли контроль допомагає виявляти слабкі місця в діяльності суб'єкта господарювання та вживати заходів для їх вдосконалення.

Впровадження комплаєнс-контролю сприяє збереженню доброї репутації підприємства, зменшенню ризиків правопорушень та втрат, а також підвищенню довіри стейкхолдерів до компанії. Задля забезпечення його ефективності необхідно також забезпечити активну підтримку керівництва компанії. Вони повинні сприймати комплаєнс як важливу компоненту стратегічного управління та сприяти впровадженню необхідних змін. Крім того, залучення всього персоналу до процесу комплаєнс-контролю є критичним. Це може включати проведення навчань та тренінгів, розробку зрозумілої документації щодо вимог політики щодо комплаєнсу та постійне удосконалення системи внутрішнього контролю. Разом з тим, важливо систематично оновлювати комплаєнс-стратегію і процедури, оскільки зміни в законодавстві та стандартах можуть вимагати коригувань. Це допоможе забезпечити, що компанія залишається відповідною до всіх вимог та зберігає високий рівень дотримання комплаєнс-стандартів.

Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що комплаєнс-контроль є необхідним елементом діяльності суб'єкта господарювання. Він допомагає забезпечити виконання законодавства, знижує ризики порушень та сприяє підвищенню довіри до суб'єкта господарювання. У висококонкурентному середовищі, яким є сучасний бізнес, впровадження ефективної системи комплаєнс-контролю стає стратегічно важливим фактором для забезпечення стійкості та успіху будь-якого суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Pererva P.G., Kocziszky Gy., Somosi Veres M., Kobieliava T.A., Compliance program of an industrial enterprise. Tutorial. Kharkov-Miskolc: «Planeta-Print», 2019. 689 p.